

1. (3.3.4) Pre nasledujúce A , x a b rozpište chybový člen $E^2 = \|Ax - b\|^2$ ako kvadratickú funkciu dvoch premenných u a v .

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}, \quad x = \begin{bmatrix} u \\ v \end{bmatrix}, \quad b = \begin{bmatrix} 1 \\ 3 \\ 4 \end{bmatrix}.$$

Nájdite rovnicu, vyjadrujúcu fakt, že derivácia E^2 vzhľadom na u (resp. v) je nulová. Porovnajte tieto rovnice s $A^T A \bar{x} = A^T b$ a presvedčte sa, že analýza dáva tie isté normálové rovnosti ako geometria. Nájdite riešenie $\bar{x}$ a projekciu $p = A\bar{x}$. Prečo platí $p = b$?

2. (3.3.6) Nájdite projekciu vektora b do stĺpcového priestoru matice A :

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 2 & -1 \\ -2 & 4 \end{bmatrix}, \quad b = \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 7 \end{bmatrix}.$$

Rozložte b na zložku p patriacu do stĺpcového priestoru a zložku r kolmú na tento priestor. Do ktorého zo štyroch základných podpriestorov patrí vektor r ?

3. (3.3.9) a) Ak $P = P^T P$, ukážte, že P je projekčnou maticou.
b) Na aký podpriestor zobrazuje projekčná matica $P = 0$?

4. (3.3.10) Ak sú vektory a_1 , a_2 (stĺpce matice A) a b vzájomne ortogonálne, čo výjde pri počítaní $A^T A$ a $A^T b$? Aká je projekcia vektora b na rovinu danú vektormi a_1 a a_2 ?

5. (3.3.11) Predpokladajme, že P je projekčná matica zobrazujúca na podpriestor S a Q je projekčná matica zobrazujúca na jeho ortogonálny doplnok $S^\perp$. Čo budú $P + Q$ a PQ ? Ukážte, že matica $P - Q$ je sama sebe inverznou.

6. Predpokladajme, že $n \times n$ matica P spĺňa $P^2 = P$. Ukážte, že potom $\mathcal{S}(I - P) \subseteq \mathcal{N}(P)$.

Skúste načrtnúť zobrazenie dané maticou P a zdôvodniť prečo by mala platiť rovnosť $\mathcal{S}(I - P) = \mathcal{N}(P)$. (Ako by vyzeral vektor, ktorý by patril do $\mathcal{N}(P)$ a nepatril do $\mathcal{S}(I - P)$?)

7. (3.3.12) Ak V je podpriestor generovaný vektormi $(1, 1, 0, 1)$ a $(0, 0, 1, 0)$ nájdite

- bázu ortogonálneho doplnku $V^\perp$,
- projekčnú maticu P zobrazujúcu na V ,
- vektor vo V , ktorý je najbližšie k vektoru $b = (0, 1, 0, -1)$ z $V^\perp$.

8. (3.3.26) Mladý odborný asistent bol natiahnutý na škipci na dĺžky $L = 175, 180$ a 185 centimetrov pri aplikovaní sily zodpovedajúcej tiaži $F = 1, 2$ a 4 tony. Ak predpokladáme, že platí Hookov zákon $L = a + bF$, nájdite jeho pokojovú dĺžku a metódou najmenších štvorcov.

9. (3.4.2) Nájdite projekcie vektora $b = (0, 3, 0)$ na priamky dané navzájom ortogonálnymi vektormi $a_1 = (\frac{2}{3}, \frac{2}{3}, -\frac{1}{3})$ a $a_2 = (-\frac{1}{3}, \frac{2}{3}, \frac{2}{3})$. Nájdite projekciu vektora b na rovinu generovanú a_1 a a_2 .

10. Ukážte, že ortogonálna matica, ktorá je zároveň hornou trojuholníkovou musí byť diagonálna.

11. (3.4.4) Nech Q_1 a Q_2 sú ortogonálne matice (t.j. spĺňajú $Q^T Q = I$). Ukážte, že aj súčin $Q_1 Q_2$ je ortogonálna matica. Ak matica Q_1 reprezentuje otočenie (v $\mathbb{R}^2$) o uhol θ a matica Q_2 otočenie o uhol ϕ , čo bude $Q_1 Q_2$? Čo bude $Q_2 Q_1$? Nájdite súčtové vzorce pre $\sin(\theta + \phi)$ a $\cos(\theta + \phi)$ v súčine $Q_1 Q_2$.

12. (3.4.5) Nech u je jednotkový vektor. Ukážte, že $Q = I - 2u^T u$ je ortogonálna matica. Táto matica reprezentuje súmernosť podľa nadroviny $\rho = \{x \mid a^T x = 0\}$ a nazýva sa Householderova transformácia. Skúste si nakresliť obrázok, projekciu na priamku danú vektorom u , atď. Vypočítajte Q pre

$$u^T = \left(\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, -\frac{1}{2}, -\frac{1}{2}\right).$$

13. (3.4.6) Nájinite tretí stĺpec matice

$$Q = \begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{3}} & \frac{1}{\sqrt{14}} \\ \frac{1}{\sqrt{3}} & \frac{\sqrt{14}}{2} \\ \frac{1}{\sqrt{3}} & \frac{\sqrt{14}}{-3} \\ \frac{1}{\sqrt{3}} & \frac{1}{\sqrt{14}} \end{bmatrix}$$

tak, aby bola ortogonálna (t.j. $Q^T Q = I$). Musí to byť vektor jednotkovej dĺžky, ortogonálny na zvyšné dva stĺpce – koľko voľnosti vlastne zostáva? Ukážte, že potom budú aj riadky matice Q ortonormálne.